

Dysleksja rozwojowa

O **specyficznych trudnościach w nauce** mówimy, jeżeli niepowodzenia szkolne dotyczą tylko niektórych zakresów uczenia się i występują przy co najmniej przeciętnej inteligencji, a niejednokrotnie wysokiej sprawności intelektualnej, sprawnych narzędziach ruchu oraz zmysłach wzroku i słuchu, właściwej opiece wychowawczej oraz dydaktycznej.

Gdy trudności te mają charakter wybiórczy i przejawiają się niepowodzeniami w uczeniu się czytania i pisania, mówimy o **dysleksji rozwojowej**.

W przypadku specyficznych trudności w uczeniu się matematyki (głównie arytmetyki) można używać terminu **dyskalkulia**. Czasem trudności te występują jednocześnie, kiedy indziej mają charakter trudności izolowanych, ograniczonych do jednej umiejętności. Gdy dysleksja i dyskalkulia występują razem, są przyczyną poważnych niepowodzeń szkolnych. („Uczeń z dysleksją w szkole - poradnik nie tylko dla polonistów” Bogdanowicz, Adryjanek, Gdynia 2005).

W Polsce najczęściej stosowana jest definicja dysleksji rozwojowej ujednolicona przez prekursorkę badań nad tym zagadnieniem profesor Martę Bogdanowicz.

Dysleksja zatem to „syndrom zaburzeń wyższych czynności psychicznych, które przejawiają się w postaci specyficznych trudności uczenia się czytania i pisania. Są one uwarunkowane parcjalnymi zaburzeniami rozwoju psychomotorycznego funkcji uczestniczących w czynności czytania i pisania oraz ich integracji. Wśród deficytów rozwojowych funkcji poznawczych najistotniejsze są zaburzenia funkcji językowych, w tym aspektu fonologicznego języka, decydujących o możliwościach porozumiewania się językowego” (Bogdanowicz, 2003b, s.495).

Dysleksja to zaburzenie neurorozwojowe o podłożu językowym. Jest zazwyczaj powiązana z deficytem fonologicznym. Towarzyszą jej różne problemy językowe i komunikacyjne. W ostatnich latach w stanie wiedzy na temat dysleksji wiele się zmienia, zwłaszcza za sprawą badań prowadzonych w różnych częściach świata. Przyniosły one dużo nowych faktów na temat wczesnych uwarunkowań dysleksji oraz współwystępowania zaburzeń, zwłaszcza zaburzeń językowych.

Terminologia

Najczęściej stosuje się termin "dysleksja rozwojowa" dla określenia syndromu specyficznych trudności w uczeniu się czytania i pisania.

- DYSLEKSJA - specyficzne trudności w czytaniu;
- DYSORTOGRAFIA - specyficzne trudności z opanowaniem poprawnej pisowni (w tym błędy ortograficzne);
- DYSGRAFIA - niski poziom graficzny pisma.

Przyczyny

Zaburzenia funkcji percepcyjno motorycznych (sposobienia wzrokowego, słuchowego, motoryki) i ich współdziałania (integracji percepcyjno motorycznej), funkcji językowych, pamięci (wzrokowej, słuchowej, ruchowej), lateralizacji, orientacji w schemacie ciała i przestrzeni.

Etiologia

Uwarunkowania tych zaburzeń są wielorakie (polietiologia). Wskazuje się na dziedziczność, zmiany anatomiczne i zaburzenia fizjologiczne układu nerwowego (w okresie ciąży i porodu o nieprawidłowym przebiegu). Zaniedbanie środowiskowe oraz brak szybkiej interwencji pogłębia zaburzenia i trudności dziecka.

Typy dysleksji

Wyróżnia się wiele typów dysleksji (pomimo wspólnych objawów podstawowych).

Częstość występowania

W literaturze europejskiej podaje się, że dzieci te stanowią 10-15% uczniów, w tym 4% to przypadki bardzo nasilonych trudności (wg międzynarodowych klasyfikacji chorób ICD-10/ICD-11, DSM-V), które można byłoby określić nazwą głębokiej dysleksji. Badania w Polsce określają odsetek dysleksji na 9-10% (Bogdanowicz, Jaklewicz 1968-1982).

Profilaktyka

Dzieci z nieprawidłowej ciąży, porodu, wykazujące deficyty rozwoju niektórych funkcji psychoruchowych, to dzieci "ryzyka dysleksji". Im wcześniej zostaną objęte opieką, tym większe szanse aby zapobiec ich trudnościom szkolnym.

Objawy dysleksji rozwojowej

Specyficzne trudności w czytaniu i pisaniu ujawniają się dopiero w szkole, podczas gdy już w okresie przedszkolnym można zauważyć objawy, które cechują tzw. dzieci ryzyka dysleksji.

- opóźniony rozwój mowy;
- mała sprawność i koordynacja ruchów podczas zabaw ruchowych, samoobsługi, rysowania i pisania (brzydkie pismo);
- wadliwa wymowa, trudności z wypowiedzaniem złożonych słów, błędy gramatyczne;
- trudności z różnicowaniem głosek podobnych oraz z wydzieleniem sylab, głosek ze słów i ich syntezą;
- trudności z wykonywaniem układanek i odtwarzaniem wzorów graficznych;
- oburęczność;
- mylenie prawej i lewej ręki;
- trudności w czytaniu pomimo dobrej inteligencji oraz braku zaniedbania środowiskowego i dydaktycznego;
 - trudności z opanowaniem poprawnej pisowni: pismo zwierciadlane, mylenie liter podobnych pod względem kształtu (p-b-d-g), liter odpowiadających głoskom zbliżonym fonetycznie, opuszczanie liter, błędy ortograficzne pomimo znajomości zasad ortografii.

Źródło:

"Dysleksja - co to jest?" - materiały opublikowane przez Polskie Towarzystwo Dysleksji

Tekst całego artykułu dostępny na stronie: <http://ptd.edu.pl/cotojest.html>